

Osoby z HIV w służbach mundurowych – rozprawa przed Trybunałem Konstytucyjnym

W dniu 23 listopada 2009 r. o godz. 10.30 odbędzie się rozprawa przed Trybunałem Konstytucyjnym, który rozpozna pytanie prawne Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku (sygn. akt P 61/08) w sprawie zgodności § 57 pkt 4 wykazu chorób i ułomności, stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lipca 1991 roku w sprawie właściwości i trybu postępowania komisji lekarskich podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych w zakresie, w jakim stwierdzenie u policjanta nosicielstwa wirusa HIV powoduje uznanie go za całkowicie niezdolnego do pełnienia służby, z art. 32 i art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 25 pkt c Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 roku.

Trybunał Konstytucyjny rozpozna pytanie prawne w składzie:

Adam Jamróz - przewodniczący
Wojciech Hermeliński - sprawozdawca
Marian Grzybowski

Sprawa dotyczy X.Y. , który był funkcjonariuszem policji od 1998 r. W 2006 r. w ramach rutynowych badań profilaktycznych X.Y. dobrowolnie poddał się nieobowiązkowemu badaniu na obecność wirusa HIV. Test wykazał pozytywny wynik. Lekarz poinformował o tym komisję lekarską, łamiąc tajemnicę lekarską.

Wojewódzka Komisja Lekarska MSWiA, a następnie Okręgowa Komisja Lekarska MSWiA zgodnie orzekły, że X.Y. został zakażony HIV w związku z pełnioną służbą w policji, że jest niezdolny do służby w policji, choć zdolny do pracy (został zakwalifikowany do III grupy inwalidzkiej). W rezultacie Komendant Miejski Policji zwolnił X.Y. ze służby. Komenda Wojewódzka potwierdziła tę decyzję, X.Y. zaskarżył ją do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Po rozpoznaniu sprawy WSA postanowił dnia 27 marca 2008 r. skierować pytanie prawne do TK, o zgodność z Konstytucją RP przepisów, na podstawie których została podjęta decyzja o zwolnieniu X.Y. ze służby. Chodzi o przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lipca 1991 r. w sprawie właściwości i trybu postępowania komisji lekarskich. Zgodnie z rozporządzeniem, zakażenie wirusem HIV powoduje obligatoryjne zwolnienie policjanta z pełnionej przez niego służby.

Sprawa X.Y. została włączona do Programu Spraw Precedensowych. Na prośbę Fundacji prowadzenia sprawy podjął się zespół prawników z kancelarii **Dewey&LeBoeuf Grzesiak Sp.k.** pod nadzorem

dr Małgorzaty Bednarek

i

adw. Roberta Lisa

Jak argumentował pełnomocnik X.Y. na rozprawie przed WSA, automatyczne wykluczenie funkcjonariusza ze służby w policji na podstawie samego stwierdzenia obecności wirusa HIV, a

nie konkretnych, zdiagnozowanych schorzeń zdrowotnych, stanowi rażącą dyskryminację. Rozporządzenie z 1991 r. jest przestarzałe – nie przystaje do aktualnych wyników wiedzy medycznej dotyczącej HIV/AIDS. Obecnie z wirusem HIV bez żadnych zadeklarowanych objawów AIDS i nie stosując nawet terapii antyretrowirusowej można żyć przez wiele lat. Samo zakażenie HIV, przy zachowaniu podstawowych zasad higieny, nie stanowi zagrożenia dla innych osób. Warto zauważyć, że nosicielstwo HIV nie jest przeszkodą w wykonywaniu zawodu lekarza. Taką opinię potwierdzają liczne organizacje krajowe i międzynarodowe.

Dlatego komisja lekarska powinna orzekać wyłącznie po wszechstronnym zbadaniu danego policjanta, na podstawie jego aktualnego stanu zdrowia. Ewentualnie, dla uniknięcia bezpośredniego fizycznego kontaktu z innymi osobami, można powierzyć zakażonemu policjantowi czynności niewymagające takiego kontaktu, ale pozostawiając go w służbie w policji. X.Y. czuje się bardzo dobrze, nie jest poddany żadnej kuracji, mógłby nadal bez żadnych przeszkód wykonywać zawód policjanta, za co w przeszłości był wielokrotnie nagradzany.

Na rozprawie przed WSA pełnomocniczka Policji przyznała, że „mimo całego zrozumienia dla X.Y., zarówno Komendant Miejski jak i Komendant Wojewódzki nie mieli wyboru, musieli zastosować przepisy”. Kwestię oceny konstytucyjności przepisów pozostawiła do uznania Sądu.

Na zarzut wobec organów lekarskich, które zdobyły informację o stanie zdrowia X.Y. w sposób bezprawny przez złamanie tajemnicy lekarskiej, pełnomocniczka Policji odpowiedziała, że lekarze wykonujący badania profilaktyczne w poliklinice MSWiA często są członkami komisji orzekających i w tym przypadku mogą mieć wiedzę o stanie zdrowia danego policjanta z przeprowadzonych badań. Ponadto wyjaśniła, że przed przyjęciem do służby w policji kandydaci poddawani są standardowo badaniom na obecność wirusa HIV, ażeby w przyszłości móc ewentualnie stwierdzić związek zakażenia z wykonywaniem służby.

W swojej replice pełnomocnik X.Y. przypomniał, że w sytuacji, kiedy test na obecność wirusa HIV nie jest badaniem obowiązkowym, złamanie tajemnicy lekarskiej poprzez przekazanie wyników testu komisji orzekającej jest naruszeniem absolutnie bezwzględny. Nie ma ono uzasadnienia w okoliczności, że to ci sami lekarze najpierw wykonują badania, a potem zasiadają w komisji lekarskiej. Natomiast praktyka przeprowadzania standardowych badań pod kątem zakażenia HIV, która ma miejsce w policji, jest nielegalna – żaden przepis w obowiązującym porządku prawnym na to nie zezwala.

Skierowanie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego jest przełomem w sprawie, gdyż pozwoli na jednoznaczną odpowiedź czy zakażenie wirusem HIV może być bezwzględną przesłanką odsunięcia od służby w Policji. Podobne przepisy obowiązują w odniesieniu do innych służb mundurowych. Pośrednio wyrok TK będzie miał więc także znaczenie nie tylko dla policjantów, ale też funkcjonariuszy Straży Granicznej, Straży Pożarnej, Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego czy żołnierzy zawodowych.

[Adam Bodnar w "Rzeczpospolitej": Osoby z HIV w służbach mundurowych](#)

[Pytanie do TK - czy nosicielstwo wirusa HIV uzasadnia zwolnienie ze służby w policji?](#)

[Spotkanie w Departamencie Zdrowia MSWiA](#)

["Rzeczpospolita": Służby mundurowe nie dla kandydatów z antygenem HBs](#)

[Zob. także: Wyrok Sądu Najwyższego USA w sprawie Holiday v. Chattanooga Joomla SEF URLs by Artio](#)